

(Ve de la pàgina anterior)

gó. El tren arribà a Lleida el 1860 i a Saragossa el 1861. El 1878 aquesta línia passà a la Compañía de los Caminos de Hierro del Norte de España, ahora que la de Lleida a Reus i Tarragona (que el 1856 havia estat posada en servei entre Reus i Tarragona i arribà a Lleida el 1879), que la de Barcelona a Ripoll i Sant Joan de les Abadesses (inaugurada totalment el 1886) i que el tram de Tarragona a Amposta (obert el 1865) de la línia de València.

El tren de Ripoll a Puigcerdà és de 1922. Va ser electrificat el 1929 a causa del seu gran pendent (43 per mil) i del gran nombre de túnels.

La línia francesa de Narbona a Portbou, de 1.435 mm d'ample, concedida el 1852 a la Compagnie du Midi, arribà a Perpinyà el 1858 i a la frontera el 1878. La línia de Carcassona a Ribesaltes enllaçà amb l'anterior a Ribesaltes el 1901. La línia d'El-na a Arles, oberta el 1889, actualment és fora de servei. El ferrocarril de Perpinyà a Prada, concedit el 1865 i obert el 1868 fins a Illa, arribà a Prada el 1877. La Compagnie du Midi prolongà la línia fins a Vilafranca de Conflent el 1895. El 1929 arribà a la frontera el ferrocarril procedent de Tolosa i Foix, i restà oberta la línia transpirenca internacional d'Ac-s-dels-Tèrmas a Ripoll, amb l'enllaç a la Tor de Querol. El 1910 s'obrí la línia (de 1.000 mm. d'ample) de Vilafranca de Conflent a Montlluís, la qual arribà a la Tor de Querol el 1928. De manera que a la Tor de Querol enllacen tres ferrocarrils d'amplada diferent. (Font: GREC.NET).

(Agraim la col·laboració de la Biblioteca Pública de Girona per a l'elaboració d'aquest reportatge)

Horari de trens de 1878

A continuació reproduïm les hores d'entrada i sortida a l'estació de Girona dels trens que feien la línia de ferrocarril de Barcelona a França per Figueres, i viceversa. Correspon al maig de 1878.

- Entrades:

Procedents de França:

- a les 7.09 del matí.

- a les 3.25 de la tarda.

- a les 12.07 de la nit

Procedents de Barcelona:

- a les 7.45 del matí.

- a les 4.05 de la tarda.

- a les 12.04 de la nit.

- Sortides:

Cap a Barcelona:

- a les 7.25 del matí.

- a les 3.34 de la tarda.

- a les 12.17 de la nit.

Cap a França:

- a les 9.03 del matí.

- a la 1 de la matinada.

El recorregut de Girona a Portbou durava, l'any 1878, 3 hores i 32 minuts. El de Girona a Barcelona, 3 hores.

Dades clau d'una efemèride

El viaducte. Una imatge dels treballs que van servir per aixecar la via del tren al seu pas pel centre de Girona i fer per la nova estació de Renfe.

El primer tren del món va anar el 1826 de Liverpool a Manchester.

- L'ample de via per als ferrocarrils espanyols es va fixar en sis peus castellans, que era l'equivalent d'1,6718 metres. Es va fixar d'acord amb la Llei de 19 de juliol de 1848. Aquesta amplada la van determinar els enginyers de camins Juan Subercase (de l'antiga Escuela), Calixto Santa Cruz (núm. 1 de la promoció de 1839) i José Subercase (núm. 1 de la promoció de 1840).

- «S'ha dit que la decisió d'augmentar l'amplada d'1,435 a 1,667 va ser per dificultar una possible invasió francesa, però la raó sembla de tipus tècnic, ja que els experts pensaven que, en un relleu com el de la Península, les locomotores necessitaven calderes majors, i augmentant l'amplada de la via hi circularien en millors condicions» (Josep Clara, Trens i carrilets).

- El primer tren que va recórrer el territori espanyol va anar el 10 de novembre de 1837 de Garcin a Bejucal (Cuba). El primer tren de passatgers a Espanya va anar el 17 d'octubre de 1848 de Barcelona a Mataró.

- La primera línia internacional entre Espanya i França va entrar en funcionament a Irun el 1864.

- El ferrocarril que arribà per primera vegada a les comarques gironines va fer-ho pel litoral. El tram d'Arenys de Mar a Tordera per Blanes, de 27,9 km va ser inaugurat oficialment el 3 de desembre de 1859. De Tordera a l'Empalme (9,4 km), el 7 de març de 1862.

- Els trens de prova van arribar a Girona el gener de 1862. El dia 3 de març de 1862 va tenir lloc l'obertura oficial, «celebrada esplèndidament amb poesies i benediccions».

- El tram de Girona a Figueres (41,2 km) es va inaugurar oficialment el 17 de desembre de 1877. El 20 de gener de 1878 es va inaugurar el tram fins a la frontera francesa (26,1 km).

- El primer pont del tren per sobre l'Onyar era de ferro i de la casa Eiffel (194,16 metres). El 1959 va ser canviat per l'actual pont de formigó. El pont sobre el riu Ter, entre Sant Jordi i Flaçà, amida 301,5 metres. El del Fluvià, entre Sant Mori i Sant Miquel, fa 160 metres a 21,5 metres d'alçada. El de Colera passa 19 metres per sobre del poble i fa 187,6 metres. Pesa 248.836 Kg i està dividit en cinc trams: dos de 31 metres i tres de 41,04.

- La matinada del 4 al 5 de desembre de 1877, quan encara s'havia d'inaugurar, la tramuntana va tombar el pont de Colera. El *Diari de Barcelona* del dia 6 informava del

següent: «En las obras del trayecto hasta Francia ha ocurrido el percance. Ayer se recibió un telegrama anunciando que el tramo metálico que estaba montándose en Cullera, última población de la línea, en el terraplén inmediato al puente y que luego debía correrse sobre todas las pilas, ha sido tumbado por la fuerte tramontana que reinó durante la noche anterior...».

- El túnel més llarg és el de Canyelles (1.224,95 metres). El de Grifeu fa 586,40 metres, el de Sant Antoni, 359,80 metres i el de Pineda, 816,80.

- La línia fins a la Frontera es va inaugurar el 20 de gener de 1878, però el primer tren que va circular fins a França ho va fer el 12 de maig de 1878.

- L'empresari-pioner del ferrocarril fins a la frontera fou Claudi Planàs. Un català insigne, íntegre, decidit i generós.

- La nova estació de Portbou és de 1929 i es va construir amb motiu de l'Exposició Universal de Barcelona. És una elegant mostra d'arquitectura noucentista.

- Fins al 31 de maig de 1969 no va circular per les vies catalanes el primer tren internacional sense transbord a la frontera: el Catalán-Talgo de Barcelona a Ginebra.

- El 7 de juliol de 1973 es va inaugurar a Girona el pas elevat del tren damunt 276 columnes de formigó.

75 anys

L'any 2004 -l'any que ve- farà 75 anys que va inaugurar-se la connexió transpirenca internacional Puigcerdà-la Tor de Querol; darrere d'aquest esdeveniment hi ha la il·lusió i l'esforç d'uns ciutadans des d'un i altre costat de la frontera i dels Pirineus. La commemoració d'aquesta efemèride, al mateix temps de retre homenatge a les persones que ho feren possible, serviria per fomentar les relacions transpirenques i per reivindicar la potència d'un dels tres ferrocarrils que, actualment, travessen aquest massís en un recorregut que escurça en 100 quilòmetres el viatge de Barcelona a París respecte al trajecte costaner. A la foto, el tren travessant el pont de Ripoll (1920).